

JĘZYK POLSKI - PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA W GIMNAZJUM
w roku szkolnym 2018/2019

nauczyciel: Zofia Biłska

klasy: 3b, 3c, 3e

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności w ciągu okresu:

- praca stylistyczna, dłuższa forma wypowiedzi np. rozprawka, recenzja, opowiadanie, charakterystyka (2-3) po omówionej lekturze czy partii materiału z podręcznika,
- dwa testy gimnazjalne w roku
- próbne testy gimnazjalne organizowane przez szkołę i dwie - trzy dłuższe prace domowe (wypracowania)
- jeden sprawdzian z gramatyki lub teorii literatury,
- krótkie kartkówki z gramatyki dotyczące ostatniego tematu,
- kartkówki z treści przeczytanej lektury,
- wypowiedź ustna związana z lekturą, tematem poprzedniej lekcji,
- ocena aktywności na lekcji,
- krótkie zadania domowe z ostatniej lekcji (pisemne i ustne),
- ocena prowadzonego przez ucznia zeszytu przedmiotowego może mieć wpływ na ocenę okresową, jeśli ta nie jest jednoznaczna,
- prezentacja, projekt dotyczący dodatkowej lektury, zjawiska kulturowego, biografii twórcy.

Z powyższych uczeń może uzyskać ok. 8-10 ocen w jednym okresie.

1. Uczeń nieobecny na sprawdzianie zobowiązany jest napisać sprawdzian w terminie 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły.
2. Uczeń może poprawić jedną wybraną przez siebie pracę klasową czy sprawdzian w okresie, niezależnie od oceny, którą za nią uzyskał.
3. Uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania w okresie (dotyczy również braku zeszytu, tekstu omawianej lektury czy podręcznika). Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji.
4. Próbne testy gimnazjalne są oceniane tak jak prace klasowe
5. **Ocena okresowa jest oceną holistyczną, uwzględniającą wszystkie aspekty aktywności ucznia. Nie jest matematyczną średnią ocen cząstkowych, a wypadkową ze szczególnym uwzględnieniem prac pisanych w klasie. Podwójnie liczą się oceny z prac klasowych, sprawdzianów.** Nauczyciel może obniżyć lub podnieść o 0,5 stopnia ocenę okresową, biorąc pod uwagę np. aktywność ucznia.
6. **Ocena z pierwszego okresu stanowi 50% oceny rocznej.** W przypadku, gdy ze średniej z dwóch okresów wynika ocena niepełna np. 3,5 nauczyciel ustala ocenę w oparciu o tę z drugiego okresu.
7. Uczeń może uzyskać ocenę celującą na okres, jeżeli jego wszystkie oceny cząstkowe są co najmniej bardzo dobre i wykona zadanie dodatkowe przydzielone przez nauczyciela.
8. Uczeń raz w okresie przed klasyfikacją może zyskać całościową ocenę za wypowiedzi ustne na lekcjach. (tzw. aktywność: udział w dyskusji, polemice, argumentacji czy interpretacji tekstu poetyckiego) Oceniane będą one pod względem merytorycznym, w zakresie poprawności i bogactwa językowego czy kompozycji. Jeśli uczeń nie bierze czynnego udziału w lekcjach, nie otrzyma oceny. Jednocześnie brak oceny z tej aktywności powoduje niemożność uzyskania oceny bardzo dobrej czy celującej na okres.
9. Uczeń może ubiegać się o wyższą niż proponowana przez nauczyciela ocenę okresową czy roczną w sytuacji, gdy średnia ocen ze sprawdzianów, prac klasowych czy testów (ocen o wadze 2) jest wyższa przynajmniej o 0,6 od oceny zaproponowanej przez nauczyciela, a także uczeń nie ma nieusprawiedliwionych nieobecności na lekcjach języka polskiego.
10. Zadania domowe oceniane są w skali punktowej 0-5, a suma punktów przeliczana jest na ocenę pod koniec okresu według obowiązującej w statucie skali procentowej. Jeśli uczeń nie ma zadania lub nie odda pracy w terminie otrzymuje zero punktów.
11. Niemożliwe jest tzw. „zaliczenie” danego okresu na ocenę o stopień wyższą w sytuacji, gdy nauczyciel poda uczniowi ocenę przewidywaną (podczas jednej odpowiedzi czy przez napisanie jednego wypracowania).

Umiejętności:

Uczeń powinien:

- czytać ze zrozumieniem krótkie teksty z podręcznika, dostrzegać ich problematykę
- wykazać się znajomością treści lektury podstawowej
- czytać i wygłaszać z pamięci teksty poetyckie (raz w roku)
- próbować zauważać konteksty kulturowe; związki z tradycją, filmem, historią, rzeczywistością
- opowiadać, streszczać teksty, oceniać postaci literackie,
- tworzyć następujące formy wypowiedzi (opis, list, streszczenie, charakterystyka, zaproszenie, ogłoszenie, przepis,
- tworzyć notatkę, plan dekompozycyjny
- posługiwać się poprawną polszczyzną w wypowiedziach ustnych i pisemnych (kilka, kilkanaście zdań), znakami interpunkcyjnymi, ortografią
- budować poprawne składniowo i językowo kilkuwyrazowe zdania,
- poprawnie posługiwać się synonimami i związkami frazeologicznymi
- przeczytać samodzielnie lekturę nadobowiązkową i umieć ją opowiedzieć (streścić)
- rozpoznawać podstawowe części mowy i części zdania i poprawnie ich używać
- rozpoznawać rodzaje zdań (pojedyncze, złożone, rozwinięte) i poprawnie je stosować w formach wypowiedzi
- poprawnie odmieniać czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki
- posługiwać się imiesłowami i umieć je rozróżnić
- znać podstawowe pojęcia z teorii literatury: liryka, epika, dramat i ich wyznaczniki
- znać podstawowe gatunki literackie i ich przykłady
- rozpoznawać podstawowe wyznaczniki tekstu lirycznego (rym, wers, strofa) i środki stylistyczne (porównanie, przenośnia, epitet, apostrofa)

Kryteria wymagań na poszczególne oceny

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

- Zna problematykę lektur i dokumentuje to, odpowiadając na pytania.
- Słucha uważnie krótkiej wypowiedzi i dokumentuje to odpowiedzią na pytanie.
- Samodzielnie buduje jedno lub dwuzdaniowe wypowiedzenia na temat lektur, zjawisk kulturowych, zainteresowań.
- Wygłasza z pamięci krótkie teksty poetyckie i fragmenty prozy.
- Przy pomocy nauczyciela tworzy wypowiedzenia wielozdaniowe.
- Czyta płynnie, aczkolwiek zdarzają się nieliczne błędy.
- Potrafi odczytać znaczenie dosłowne i symboliczne niektórych wyrażeń i zwrotów.
- Odczytuje treści przekazów medialnych i innych tekstów kultury.
- Podejmuje próby redagowania tekstów w formach wypowiedzi określonych w podstawie programowej.
- Zna zasady organizacji tekstu pisanego i stara się je stosować.
- Potrafi zredagować niektóre teksty użytkowe.
- Praktyczne posługiwanie się wiedzą z nauki o języku.
- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

Uczeń, tworząc własne teksty, posługuje się wiedzą z zakresu:

- fleksji (stosuje poprawne formy wyrazów, rozwija tekst, dodając do rzeczowników i czasowników właściwe określenia),
- składni (przekształca tekst, tworząc ze zdań pojedynczych-złożone, z równoważników-zdania, z konstrukcji czynnych-bierne),

- słowotwórstwa (stosuje synonimy, wyrazy nacechowane emocjonalnie),

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

- Słucha uważnie wypowiedzi i dokumentuje to, wskazując główną myśl i odpowiadając na pytania.
- Zna treść lektur, umie odtworzyć najważniejsze wydarzenia.
- Buduje krótkie, logiczne wypowiedzi na temat lektury, filmu, różnych problemów codziennego życia, posługując się pojęciami literackimi i kulturowymi.
- Potrafi określić swoje stanowisko i uzasadnić je.
- Wygłasza z pamięci fragmenty prozy i poezji.
- Umie zadawać pytania, znając wartość pytań otwartych i zamkniętych.
- Odróżnia fakty od opinii.
- Potrafi odczytać znaczenie dosłowne i przenośne związków i wyrażen wpisanych w teksty kultury.
- Czyta płynnie, ze zrozumieniem.
- Zauważa i prawidłowo odczytuje intencje nadawcy (manipulację, perswazję).
- Dostrzega konteksty: biograficzny, historyczny, potrafi je wykorzystać do interpretacji tekstów kultury.
- Zna środki wyrazu właściwe różnym tekstom kultury i umie je nazwać.
- Odczytuje bliskie mu wartości wpisane w teksty.
- Redaguje krótkie teksty w formach wypowiedzi określonych w podstawie programowej.
- Przestrzega zasad organizacji tekstu (wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity).
- Potrafi przekształcić tekst, streszczając, rozwijając lub zapisując go w formie planu.
- Tworzy teksty użytkowe: instrukcje, zawiadomienia, ogłoszenia o pracę, ogłoszenia drobne, podanie, telegram, CV, list prywatny, tekst życzeń.
- Podejmuje próby przekładu intersemiotycznego dzieł literackich, malarskich i muzycznych.
- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne.
- Poprawnie przenosi wyrazy.

Uczeń, tworząc różne formy wypowiedzi, posługuje się wiedzą z zakresu:

- fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne),
- składni (zdania pytające, oznajmujące, rozkazujące, złożone, równoważniki zdania, wypowiedzenia wielokrotnie złożone),
- słowotwórstwa (wyrazy podstawowe, pochodne, budowa słowotwórcza wyrazu, zapożyczenia, wulgaryzmy, synonimy, antonimy, homonimy),
- frazeologii (zna znaczenie popularnych mitologizmów, wyrażen i zwrotów zaczerpniętych z Biblii i świadomie stosuje je w swoich wypowiedziach).

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania

- Dobrze zna treści lektur, wykorzystuje konteksty niezbędne do ich interpretacji.
- Słucha uważnie wypowiedzi i potrafi dokonać selekcji przekazywanych informacji.
- Tworzy poprawne składniowo i merytorycznie wypowiedzi wielozdaniowe.
- Bierze udział w dyskusji, popierając własne zdanie trafnie dobranymi argumentami.
- Poprawnie posługuje się wymaganymi programowo formami wypowiedzi.
- Bezbłędnie wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy.
- Uczeń czyta płynnie i bezbłędnie, ze zrozumieniem.
- Zna środki wyrazu literatury, teatru, filmu, mediów i umie odczytać ich funkcje.
- Czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, symbolicznym i przenośnym.
- Dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury.
- Dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.
- Poprawnie redaguje pisemne formy wypowiedzi: opis, opowiadanie, streszczenie, rozprawka, sprawozdanie, charakterystyka.
- Tworzy teksty użytkowe.

- Umiejętnie dokonuje operacji przekształcenia tekstu: streszcza, rozwija, dokonuje adaptacji i stylizacji.
- Dokonuje przekładu intersemiotycznego dzieła literackiego plastycznego i muzycznego.
- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne
- Poprawnie przenosi wyrazy.

Uczeń, tworząc własne teksty, sprawnie posługuje się wiedzą z zakresu:

- fleksji (zna odmienne i nieodmienne części mowy i ich funkcje w zdaniu),
- składni (stosuje różne rodzaje wypowiedzi i umie je nazwać),
- słowotwórstwa (złożenia, zrosty, zestawienia, neologizmy, zapożyczenia),
- frazeologii (zna znaczenie powszechnie przyjętych frazeologizmów i poprawnie je stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych).

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie kompetencji polonistycznych spełnia wymagania na ocenę **dobrą** a ponadto:

- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością wszystkich lektur programowych.
- Buduje logiczne, spójne i poprawne merytorycznie wypowiedzi na określone tematy.
- Dyskutuje, polemizuje, przytacza trafne argumenty na uzasadnienie własnego stanowiska.
- Dostrzega problem, zgłasza propozycje rozwiązania, wyciąga wnioski.
- Wygłasza z pamięci fragmenty prozy lub poezji, dokonując głosowej interpretacji poprzez odpowiednią barwę głosu i intonację.
- Samodzielnie i krytycznie analizuje i interpretuje teksty, posługując się terminologią z zakresu teorii literatury.
- Sprawnie redaguje pisemne formy wypowiedzi: notatka, opis, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, list, dziennik, pamiętnik, streszczenie, rozprawka, wywiad.
- Wprowadza cytaty i poprawnie je zapisuje.
- Tworzy wzorcowe teksty użytkowe: ogłoszenia, instrukcje, zawiadomienia, regulaminy, CV, list motywacyjny.
- Tworzy przypisy i bibliografię.
- Dokonuje oryginalnego przekładu intersemiotycznego dzieła literackiego, plastycznego i malarskiego.
- Sprawnie dokonuje różnorodnych operacji na tekście: streszcza, rozwija, dokonuje adaptacji, stylizacji, parafrazy.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia wszystkie wymagania na ocenę **bardzo dobrą**, a ponadto:

- Celnie argumentuje, wykazując się erudycją interdyscyplinarną.
- Jest laureatem konkursów recytatorskich, ortograficznych, wiedzyowych.
- Samodzielnie i krytycznie analizuje i interpretuje teksty literackie, dzieła ikonograficzne, muzyczne.
- Bezbłędnie odczytuje symbole kulturowe i aluzje literackie wpisane w teksty kultury.
- Podejmuje próby tworzenia wyżej zorganizowanych form wypowiedzi: eseju, recenzji.
- Tworzy własne teksty i publikuje je w gazetce szkolnej, na stronach internetowych lub w pismach młodzieżowych.
- Współtworzy gazetkę szkolną, dokonując korekty językowej zamieszczonych w niej artykułów.
- Samodzielnie przygotowuje zadania konkursowe lub ciekawe ćwiczenia utrwalające kształcone umiejętności.

Ocena niedostateczną otrzymuje uczeń, który ze sprawdzianów ma mniej niż 40% punktów możliwych do zdobycia, jest nieobowiązkowy, nie potrafi rozwiązywać prostych problemów nawet z niewielką pomocą nauczyciela, nie umie analizować i interpretować tekstów kultury; posługuje się mało komunikatywnym językiem i popełnia liczne rażące błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań najbardziej elementarnych, nie wykazał się znajomością przeczytanych lektur, nie ma wiedzy i umiejętności niezbędnych dla kontynuowania edukacji.

W ocenianiu bieżącym po przeliczeniu procentów możliwych do uzyskania punktów obowiązuje skala ocen zgodna ze Statutem Szkoły.